

behooren, werkt men nog al met „de veronderstelde wedergeboorte“. De gedoopte kinderen zijn daar wedergeboren. En de wedergeboorte van het kind wordt bezegeld in den Doop. In het opgroeien wordt dan ook niet voor de kinderen geboden, dat zij wedergeboren mogen worden; dat zij een nieuw hart mogen ontvangen; want ze worden ondersteld wedergeboren te zijn en een ander hart te hebben ontvangen. Alleen moet dan natuurlijk wel geboden worden, dat zij als wedergeboren kinderen en een nieuw hart bezittend, ook als bekeerde kinderen verder thogen gevormd en geoefend en geheiligd worden en in de wedergeboorte en de bekeering meer en meer mogen uitkomen als kinderen des lichts. Dat geeft dien eigenaardigen kijk op de kinderen, zooals dat soms heel sterk in die gereformeerde kringen uitkomt.

In deze passage komt niet slechts één misvatting voor, maar zijn er enkele doorheen geweven. Opdat we echter door deze zinsnede te ontleden de kwestie niet te ingewikkeld maken, willen we ons op één misvatting concentreren.

Als die eenmaal verdampt is, vergijlen de overige vanzelf.

Ze is samengevat in het zinnetje: „De gedoopte kinderen ZIJN daar wedergeboren“. Nu heeft prof. Bouwman in „De Bazuin“ den redakteur van „De Waarheidsvriend“ gewezen op de uitspraak van de Synode omtrent de „veronderstelde wedergeboorte“.

Terecht nu verwacht prof. Bouwman, dat „De Waarheidsvriend“ het daarmee wel eens zal zijn.

Toch zou ik gaarne nog eenige aanvulling geven op wat de hoofdredakteur van „De Bazuin“ schrijft.

Want het zou jammer zijn als daaruit nieuw misverstand werd geboren.

Ik acht dat niet geheel uitgesloten.

Prof. Bouwman merkt op: „Over deze leerling zelve willen wij thans niet in den breede schrijven. Dat zou te veel ruimte vragen. Maar wel kunnen wij in het kort constataren, dat na het vertrek van dr. A. Kuyper van de Vrije Universiteit deze leerling daar niet meer werd geleerd. En voorts kunnen wij verklaren, dat de dogmaticus aan de Theol. School, dr. Honig, deze leer nimmer heeft voorgestaan, terwijl de gemeenten over het algemeen niet ingenomen zijn met deze leer“.

Hieruit zou men licht kunnen afleiden — prof. Bouwman bedoelt dit natuurlijk zóó niet — dat vóór het vertrek van Dr. A. Kuyper aan de Vrije Universiteit wel werd gedoopt, dat de gedoopte kinderen wedergeboren ZIJN.

Wij hebben Dr. Kuyper zelf, toen wij op de collegebanken zaten, tegen deze misvatting hooren waarschuwen.

Diktaten hebben slechts relatieve waarde, wanneer het er op aankomt te bewijzen wat een hoogleraar heeft geleerd, anders zouden wij iets uit nooit in druk verschenen diktaten citeren.

Maar het is ook niet noodig.

Want Dr. Kuyper heeft voldoende zijn wetenschappelijke gedachten gepopulariseerd.

En nu zou men veilig een prijs kunnen uitloven voor hen, die uit de werken van Dr. Kuyper aantoonen, dat deze inderdaad de leer heeft voorgestaan, dat de gedoopte kinderen wedergeboren ZIJN.

Wij willen nog verder gaan en nu komen we tot de daar straks bedoelde sterke uitdrukkingen.

Voor de leer, dat de gedoopte kinderen wedergeboren zijn is in onze Gereformeerde Kerken geen plaats.

Zij maakt niet een punt van interkonfessioneel geschil uit, waarin men elkander heeft te dragen, maar is een dwaling.

Toegevendheid zou in deze misplaatst zijn.

De predikant, die zulk een dwaling zou aanhangen, zou in zijn ambt niet mogen worden gehandhaafd.

Want men denke er niet gering over.

Wie zou aannemen, dat alle gedoopte kinderen wedergeboren ZIJN, zou ook moeten aannemen, dat alle gedoopte kinderen zalig zullen worden. Een stelling, die te duidelijk met Schrift en belijdenis in strijd is, dan dat wij dit nog behoeven te bewijzen.

Of hij zou moeten aannemen, dat God Zijn eigen werk, de wedergeboorte, zou te niet doen; dat er is een afval van hen, die het beginsel der heiligmaking in zich dragen. Maar dat is puur Remonstrantisch. En Remonstrantisme wordt tot op den huidigen dag toe in onze Gereformeerde Kerken niet geduld.

Maar neen, wij zijn er zeker van, dat deze gevaarlijke leer op niet één van onze kansels en in niet één onzer catechisatielokalen wordt voorgedragen.

Niet één van onze predikanten hangt haar aan.

Wie het ten deze niet met ons eens is, heeft een ernstigen plicht te vervullen.

Zoo hij lid is van een onzer Gereformeerde Kerken heeft hij den predikant of de predikanten, van wie hem bekend is, dat hij of zij deze verderfelijke leer huldigen in den schriftuurlijken en kerkelijken weg daarover te onderhouden. De uitkomst is dan niet twijfelachtig.

Zij, die niet van onze kerken zijn, och, laten zij

de namen van deze predikanten maar publiceeren.

Beter dan beweringen te lanceeren als: er zijn er... is het royaalweg man en paard te noemen.

Dan kunnen de gevallen onderzocht worden. Natuurlijk moet dan ook afdoende bewijsmateriaal worden overgelegd.

Wij kunnen dit zoo openhartig schrijven, omdat wij er heilig van overtuigd zijn, dat men niemand, maar dan ook NIEMAND van onze predikanten zal kunnen aanwijzen, die deze leer is toegedaan.

Maar als men niemand kan aanwijzen, dan houde men op met beschuldigen.

Wat wij hier voorstellen laat, dunkt ons, aan duidelijkheid niets te wenschen over.

Bestaat deze verfoeilijke dwaling (kan ik het nog krasser zeggen?) werkelijk in onze kerken, dan moet zij met wortel en tak worden uitgeroeid.

Maar wij verzekeren nogmaals: zij bestaat niet.

Daarom wenschen wij dan ook, dat de misvatting als zou zij bestaan, met wortel en tak worde uitgeroeid.

Nieuwe ridders.

Ook ditmaal werden door H. M. de Koningin ter gelegenheid van haar verjaring verschillende der onzen geridderd.

Wij bieden allen onze welgemeende gelukwenschen aan.

Men zal het ons echter wel veroorloven, dat wij hier een drietal in het bijzonder noemen.

Allereerst Dr. B. Wielenga, in diensttijd de nester der Amsterdamsche predikanten, de rijk begaafde prediker, de vruchtbare schrijver, de fijne stilist. Om al deze kwaliteiten te zamen en elk in het bijzonder was hij het waard tot ridder te worden geslagen.

De W. H. Gispén ontving zijn onderscheiding speciaal als kloek strijder tegen het alcoholisme, ofschoon zijn verdiensten, welke een onderscheiding wettigen, daartoe niet beperkt blijven. Waar hij gedwongen is rust te nemen, is de eer, welke hem te beurt viel, een zonnestraal, die allen, die hem kennen, hem zoo hartelijk gunnen.

En last not least, de in onze kringen zoo welbekende en met zooveel sympathie omgeven heer Tjo van Eeghen vond door zijn ridderorde de koninklijke erkenning van zijn niet licht te overschatten toewijding voor onze Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden Grondslag.

Prijke het lintje nog vele jaren in hun knoopsgat. Dan blijven zij door den Heere nog lang voor ons bewaard.

HEPP.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

De Conferentie te Jeruzalem en de Boodschap des Heils.

De Conferentie, te Jeruzalem gehouden, blijft de algemeene belangstelling trekken.

Daarover kunnen wij ons niet anders dan verheugen. Zal toch de arbeid, daar verricht, vruchten dragen, dan moet de Christelijke kerk ermee op de hoogte gesteld.

Het is niet genoeg, dat de leiders der zending in de Christenlanden en de leiders der Inlandsche kerken onder de Heidenen en Mohammedanen zich voor den arbeid geven; dit werk moet gedragen worden door de liefde en het gebed der gemeente.

Voor al is het noodig, dat worde verstaan en doorzien, hoe sinds den oorlog de toestanden in heel de wereld, en met name op het zendingsveld, totaal veranderd zijn. En deze nieuwe situatie vraagt nieuwe methoden en ook nieuwe krachtsinspanning.

Het was eerst ons voornemen met de bespreking van een en ander te wachten, tot de volledige handelingen der Conferentie zijn verschenen. Maar hetgeen prof. Richter schrijft in het „Neue Allg. Miss. Zeitschrift“, geeft ons aanleiding, nu reeds iets over de hoofdzaak te zeggen. En de hoofdzaak is onweersprekelijk de prediking van het Evangelie.

Dit komt ook uit in de verschillende artikelen en geschriften over de Conferentie.

In The Int. Rev. of missions wijdt de Canon of Carlisle, rev. Chase Quick, een breede bespreking aan dit punt onder den titel: The Jerusalem meeting and the Christian message. In hoofdstuk III van zijn uitnemend inlichtend boek: Roads to the City of God, behandelt Basil Mathews dit onderwerp onder den titel: The new Alignment. En ook prof. Richter, die in bovengenoemd tijdschrift een verslag der Conferentie geeft, ruimt aan de bespreking der „Boodschap“ de grootste plaats in.

Zooals bekend is, waren de vraagstukken, waarmee de Conferentie zich bezig had te houden, in hoofdzaak de volgende: de boodschap, aan de volken te brengen; de verhouding der Inlandsche kerken tot de moederkerken; de godsdienstige opvoeding; en de gevaren der industrialisatie van Azië en Afrika.

Prof. Richter geeft in zijn artikel eerst aan, waarom vooral de kwestie van de prediking de aandacht had der Duitsche gedelegeerden. Wij mogen eraan toevoegen: ook der Hollanders. Daarom hebben deze als vertegenwoordigers der zoog. Continentale zending, met elkander geconfereneerd te Kaïro, om eenigszins hun houding op de Conferentie te Jeruzalem te bepalen. De geschiedenis heeft geleerd,

hoe juist deze voorvergadering der Continentalen geweest is, en het zal moeilijk te ontkennen zijn, dat de bijeenkomst te Kaïro ertoe meegewerkt heeft, de Conferentie in de goede banen te leiden. Het is aan deze bijeenkomst te danken, dat de Evangelische strooming getriumfeerd heeft over de moderne richting, welke helaas in de zendingsbeweging hier en daar zeer krachtig het hoofd opsteekt.

Welke is de boodschap, aan de volken te brengen?

Deze vraag is niet zoo eenvoudig te beantwoorden.

De Roomsche oordeelt hierover anders dan de Protestant; en onder de Protestanten, die in meer dan 200 kerken en seeten uiteenvallen, om van de talloze theologische richtingen niet te spreken, is het antwoord ook allesbehalve eensluidend. Zou het voor de Conferentie mogelijk zijn in deze overweldigende verscheidenheid, ja verdeeldheid, een eenheid te vinden?

Prof. Richter vergelijkt de Christenheid met een Oosterschen bazar, waar elk der honderden winkels en kraampjes zonder uitzondering het opschrift dragen: slechts bij ons is het ware!

Daarbij komt, dat er verschijnselen zijn in den laatsten tijd, die de oplossing van het vraagstuk der Christelijke prediking nog moeilijker maakten.

Denkt b.v. aan het dusgenaamde „Social Gospel“, hetwelk het Christendom oplost in Vaderschap Gods en Broederschap der Menschen, waarbij beiden in de novelen van onzuiver denken ten ondergaan. Daarbij komt, dat de Chineesche, Japaneesche en Indische Christenen voor zich het recht opeischen, om ten opzichte ook van de meest gewichtige Christelijke leerstukken nieuwe opvattingen en formuleringen te vinden, zich van de overgeleverde geloofsbelijdenissen los te maken, en tegenover het „Westersch“ een „Oostersch“ Christendom te zetten. En wat ook een gevaar opleverde, was het feit, dat door de Christelijke en niet-Christelijke literatuur van Indië, Japan en China een sterk syncretistische lijn loopt.

Voor al dit laatste brengt de Christelijke boodschap in gevaar. Er klonken stemmen: Wij zijn bereid voor Jezus een plaats in te ruimen als een groote Avatare, naast Krishna en Ram; of ook: De Bhagavadgita of de Chineesche klassieken moeten in Azië de plaats innemen van het Oude Testament, om als onderbouw van het Christendom te dienen.

Het scheen ook, dat zij, die deze Conferentie voorbereidden, niet geheel stonden op de basis van de absoluteitheid van het Christendom, en daardoor de Conferentie in een verkeerde richting dreigden te sturen. De verschillende onderwerpen werden schriftelijk voorbereid, naar bepaalde vragen; en in die vragen werd ook op de „spiritual values“, de geestelijke waarden der Aziatische godsdiensten gewezen, waartegenover dan in het licht moest worden gesteld de geestelijke waarde van het Christendom. Dit was de methode van vergelijking der godsdiensten, maar niet het doen uitkomen van het geheel eenig karakter van de Christelijke waarheid.

Het is, dit alles bedenken, niet te verwonderen, dat de zendingsmannen van het vasteland van Europa niet geheel gerust waren.

Hiermede wordt niet gezegd, dat alleen de zoogenaamde Germaansche zending de lijnen zuiver trok, en de Angelsaksische zending het goede spoor bijster was. Prof. Richter haalt de volgende uitspraak aan van Engelsche zijde: „Er ligt een groot gevaar in, het Christendom met andere godsdiensten te vergelijken, en daaruit punten te halen, die zij met elkander gemeen hebben. Dit schijnt mij voor een zendingsapologetiek erbarmelijk zwak. De vraag, waar het op aankomt, is, te ontdekken, wat het geheel bijzondere van het Christendom is, wat geen enkele andere godsdienst in geen enkel opzicht kan verboonen. Het moet hier toch gaan om een onderscheid in wezen. Wanneer het Christendom niet radicaal en wezenlijk van de andere godsdiensten verschilt, wanneer men niet beslist zeggen kan, dat het Christendom waar is, en de anderen valsch zijn, dan kan men gerust het zendingswerk opgeven.“

Anderzijds kunnen wij niet instemmen met alle uitspraken der Continentalen. Zoo zeide b.v. Dr. Kraemer van Java: dat men het Christendom eerst van den overtoeligen ballast van dogma's en kerkelijke vormen moet ontdoen, zal het tot de harten der niet-Christenen kunnen spreken! Het schijnt ons toe, dat op deze wijze een streep wordt getrokken door heel de historie der kerk en tekort wordt gedaan aan de onderwijzende leiding des Heiligen Geestes.

Het is er ons niet om te doen, de wording van de uitspraak der Conferentie inzake de prediking, uiteen te zetten. Wij herinneren slechts nog kort aan de resolutie, welke met groote geestdrift werd aanvaard en indertijd in de bladen werd gepubliceerd.

Om deze uitspraak recht te waardeeren, moet men niet uit het oog verliezen, dat het geen Conferentie was van Gereformeerde Kerken. Alle mogelijke kerken en richtingen waren op de Conferentie vertegenwoordigd, tot zelfs Grieksch-Katholieken toe (alleen niet de Roomschen), en dan kunnen wij niet anders dan ons hartelijk verheugen, dat zulk een stem van den Olijfberg werd gehoord.

Noode r
Schrift als
snoer voor

Ook is
het zou n
ook krach
weergege

Maar w
wordt Ch
Zaligmak
zoo beslis
der zonde
niewwing
gesteld.

Wij kun
overeens
dingsve
lijk is he
de vrees
modernis
het geluid
zicht niet

Daarom
der zendi
te zegene

UIT

Op de
in Ameril
maatschap
gen geno
De „A
mede te
geschiedd
Wij cit

„Uwe

A. De
conclusi
van 192

I. Op
beginsel
organis
organis
niet van
antwoor

Dat i
te werk
samenle
komen
pelijke
in een
zulk een
meene

(Agend
Aan

II. D
van de
zulk een
ten en
worden

1. De
lijke or
gehoud
gelden

2. Da
ten voll
zondige
ging wi

3. De
eerst in
handeli
en naar
en indi
hardt

Christe
eenigin
122.)

Aan

III. C
betrakk
het bij
zichte
blemen
pelijk b
dere or

1. De
sleuteln
die zie
haar w
eenigin
pen, m
bied, di
ganda,
baren

2. D
hebben
strijd z
gevoond
met on
gevers
wijzend
altijd d
laten v
schuwe
wijzen
zuime
dringe
vooral

3. D
don zij

Noode missen wij echter een heenwijzing naar de Schrift als het Woord van God, en het eenige richtsnoer voor de prediking van het Evangelie.

Ook is de resolutie te lang, en soms verward; het zou nog meer indruk maken, indien korter en ook krachtiger de meening van de Conferentie was weergegeven.

Maar wij willen niet ondankbaar zijn. Duidelijk wordt Christus als de Zoon van God en eenige Zaligmaker uitgeroepen. Ook wordt, zij het niet zoo beslist als wel wenschelijk was, op het wezen der zonde gedoeld en de noodzakelijkheid van vernieuwing door den Heiligen Geest in het licht gesteld.

Wij kunnen slechts wenschen, dat algemeen in overeenstemming met deze uitspraak op alle zendingsvelden wordt gewerkt en gepredikt. Natuurlijk is hiermee niet het laatste woord gezegd. Doch de vrees, dat de Conferentie zou afglijden naar het modernisme, is door Gods goedheid beschaamd, en het gehuld, dat zij deed hooren, was in menig opzicht niet onzeker.

Daarom mogen wij met vrijmoedigheid den Heer der zending bidden, dezen arbeid der Conferentie te zegenen. J. D. W.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Pers-stemmen.

De besluiten inzake de „Unions“.

Op de Synode van de Christelijke Geref. Kerk in Amerika werden inzake de „Unions“ en andere maatschappelijke organisaties belangrijke beslissingen genomen.

De „Acts“ stellen ons in staat deze vollediger mede te deelen, dan voor eenige weken in de pers geschiedde.

Wij citeeren hier het voornaamste:

„Uwe Commissie adviseert der Synode als volgt:

A. De Synode aanvaardt eenigzins gewijzigd de conclusies van het rapport, ingediend bij de Synode van 1926.

I. Op de vraag of het in strijd is met ons Christelijk beginsel, dat de leden der Kerk tevens leden zijn van organisaties op maatschappelijk terrein, waar deze organisaties niet op Christelijk standpunt staan, en niet vanuit Christelijke beginselen werken, dient als antwoord:

Dat ieder Christen vrij moet worden geacht samen te werken met zijne naasten op elk wettig terrein der samenleving, en dat hij als lid der maatschappij volkomen recht heeft mee te doen aan een gemeenschappelijke onderneming, of zich met anderen vereenigen in een organisatie, wanneer het welbegrepen doel van zulk een onderneming niet in strijd is met de algemeene rechtsbeginselen, in Gods Woord neergelegd. (Agendum 1926 pp. 115, 117.)

Aangenomen.

II. De vragen: Van welken aard is de solidariteit van de Unions en gelijksoortige groepen? Is elk lid van zulk een vereeniging verantwoordelijk voor de besluiten en handelingen van zulk een organisatie of niet? worden als volgt beantwoord:

1. Dat een Christen die lid is van een maatschappelijke organisatie, van welken aard ook, van Godswege gehouden is getrouw zijn invloed als Christen te doen gelden en voor recht en billijkheid te strijden.

2. Dat hij door instemmen of ook door ledig toezien, ten volle persoonlijk verantwoordelijk wordt voor het zondige in de besluiten en de praktijken der vereeniging waartoe hij behoort.

3. Dat hij, om persoonlijk vrij te zijn van schuld, eerst met allen ernst te protesteeren tegen zulke handelingen die de perken des rechts te buiten gaan en naar vermogen moet trachten het kwaad te stuiten; en indien de organisatie, ondanks dit protesteeren, volhardt in het plegen van het kwaad, dan wordt het des Christens plicht, zijn lidmaatschap in zulk een vereeniging op te zeggen (cf. Agendum, 1926, p.p. 118, 122.)

Aangenomen.

III. Op de vragen: Welke is de roeping der Kerk met betrekking tot deze zijde van het leven, en, meer in het bijzonder: Hoe heeft de Kerk te handelen ten opzichte van leden, die zich geplaatst zien voor de problemen die opkomen uit den strijd van het maatschappelijk leven, en zich hebben aangesloten bij een of andere organisatie? luidt het antwoord der Synode:

1. Dat de Kerk van Christus geroepen is door haar sleutelmacht zichzelf zuiver te houden van dezulken die zich hebben aangesloten bij vereenigingen die in haar wezen in strijd zijn met Gods Woord. Zulke vereenigingen zijn niet alleen de geheime genootschappen, maar ook die organisaties op maatschappelijk gebied, die hetzij in hare statuten, hare officiële propaganda, of in hare doorlopende praktijken, zich openbaren als antichristelijk.

2. Dat de Kerk tegenover hen die zich aangesloten hebben bij organisaties die niet in haar wezen in strijd zijn met Gods Woord, maar in welke toch veel gevonden wordt dat afkeurenswaardig is en in strijd met onze christelijke beginselen (zoals vele werkgevers- en werklieden-vereenigingen) steeds onderwijzend en vermanend heeft op te treden. De Kerk, die altijd de roeping heeft om het licht van Gods Woord te laten vallen op elk levensgebied, hare leden te waarschuwen tegen het kwade, de rechte beginselen aan te wijzen, en tot handhaving daarvan aan te sporen, verzuime die taak niet voor het terrein van den arbeid, en dringe er bij hare leden op aan, dat zij hunne kracht vooral zoeken in Christelijke organisaties.

3. Dat van kerkelijke tucht over leden die tevens leden zijn van organisaties, die niet in haar wezen in

strijd zijn met Gods Woord, maar in welke toch veel gevonden wordt dat afkeurenswaardig is en in strijd met onze christelijke beginselen, dan alleen sprake kan zijn wanneer blijkt dat zij medeplichtig zijn en medeschuldig staan aan handelingen die in strijd zijn met het gebod Gods. Met andere woorden, wanneer het doel van een vereeniging op zichzelf wettig is en de organisatie in haar reglement niet iets van hare leden eischt dat in strijd is met het recht, kan de Kerk niet tegen iemand, bloot vanwege lidmaatschap in zulk een organisatie, beide wat beginsel en praktijk aangaat, vele gebreken zijn aan te wijzen. Hier geldt dus ook de regel dat slechts het persoonlijk schuldig staan aan censurable zonde iemand tot voorwerp maakt van kerkelijke tucht (cf. Agendum, 1926, p.p. 122, 123).

Aangenomen.

Men ziet hieruit, dat deze kwestie niet voor het eerst ter Synode was.

Volkomen juist is hier het gehuldigde beginsel, dat de kerk bij haar tuchttoefening slechts te vragen heeft of iemand persoonlijk schuldig staat.

Toch benoemde de Synode ook een commissie om onderzoek te doen naar het karakter van een bepaalde arbeidersvereeniging.

De „Acts“ vermelden:

„De Synode geeft gevolg aan de instructie van de Classis Grand Rapids West dat de Synode een commissie benoeme om te onderzoeken of The American Federation of Labor gerekend kan worden tot de zoogenaamde neutrale vereenigingen te behooren.

Gronden:

a. Het rapport, aan de Synode van 1926 voorgelegd, geeft op deze vraag geen antwoord;

b. Omtrent deze vraag is er weinig helderheid in onze kerken;

c. Deze zaak geldt het belang der kerken in 't algemeen, omdat genoemde „Federation“ over geheel ons land is verbreid.

Alzoo besloten.

Zelfs wil de Synode de vraag onder oogen zien wat kan worden gedaan om christelijke sociale organisaties tot „herleving“ te brengen.

„In verband met het slot van conclusie A, III, 2, dringt de Commissie er bij de Synode op aan om een commissie te benoemen, die de vraag indenkt wat zou kunnen worden gedaan tot herleving van christelijke organisaties op maatschappelijk gebied....

Alzoo besloten.

Natuurlijk wil de kerk als instituut hierdoor niet de taak van de kerk als organisme overnemen.

Maar evenals de kerk als instituut de overheid op haar roeping mag wijzen, mag zij dit ook de kerk als organisme doen.

HEPP.

PERSCHOUW.

Mythologie en christendom.

Zonder terug te komen op ons standpunt inzake openbaar en christelijk onderwijs geef ik hier weer een opmerking van dr F. J. Krop te Rotterdam („Herv. Kb. R'dam“). Hij schreef over de boekjes van den heer Been over de bijbelsche geschiedenis:

Hoofdzakelijk voor de openbare scholen schreef de heer Joh. Been zijn Bijbelsche verhalen, op verzoek van Dr J. Singels e.a., die met leede oogen constateeren, dat een groot deel van ons volk in absoluut heidendom wegzinkt. Met tact en groote voorzichtigheid schreef hij. Zoowel ter rechter als ter linkerzijde werd zijn objectiviteit geroemd. Doch wat gebeurde? In 1917 schreef hem de heer B. het volgende:

„Nu nog iets persoonlijks. Ik sprak een schoolhoofd (openbaar) hier uit de omgeving. Die had een paar jaar je „Herdersleven“ op school gebruikt. Eindelijk viel het oog van een der schoolopzieners op zijn boekenlijst en toen kreeg hij een aanmaning van hem om „Herdersleven“ daarvan te schrappen. Hoewel dit hoofd zeide, niet te kunnen begrijpen, waarom den kinderen wel van Grieksche en andere Mythologie mocht verteld worden en niet van de Hebreëwsche, werd hem gezegd, dat, hoewel „Herdersleven“ zeer goed geschreven was, bij de geschiedenis van de ladder van Jacob niet Mythologisch, maar als waarheid was voorgesteld. Het slot van de zaak was, dat de burgemeester het hoofd aanschreef het boek niet meer te gebruiken, terwijl het later door den veldwachter bij het hoofd werd teruggehaald. Het spoot het hoofd zeer, want het werd door de jeugd zeer gaarne gelezen en nog steeds wordt er naar gevraagd.

„Meester, wanneer krijgen we het „Herdersleven“ weer?“, welke vraag natuurlijk met een uitvlucht beantwoord wordt. Het schijnt, dat ook Haagsche scholen dit boek gebruikt hebben, maar het hebben moeten afschaffen. Misschien vindt je het wel interessant, dit te weten, waarom ik je het dan ook schrijf.

Dus: mythologie mag wel, Christendom niet!! M.i. is aan deze zaak te weinig ruchtbaarheid gegeven. Welke onderwijzer heeft den moed het op een scherp conflict in deze aan te sturen? Hij heeft vijf zeden van het land achter zich en ook de Wet, want de Wet heeft nooit neutraliteit beheld in de onzinnige betekenissen die de dwaze schoolopziener in kwestie er aan gaf.

Doch ook hypermoderne ouders kunnen soms dwaas doen. Het volgende geschiedde nog niet zoo lang geleden op een H. B. S. in de Hofstad. De leeraar zou het schitterende gedicht van Alfred de Vigny, „Moïse“, met zijn leerlingen bestudeeren. Om tijd te besparen, geeft hij, natuurlijk, zijn leerlingen de opdracht, eerst thuis de geschiedenis van Mozes

na te lezen. Acht dagen later wordt onderzocht of zulks is geschied.

„Jan, het jij die bekende bladzijde uit den Bijbel nagekeken?“

„Neen, mijnheer, moeder zegt dat ik mij met dergelijke verhalen niet heb op te houden.“

De leeraar was zoo verstandig, dien kwajongen naar zijn moeder, ter verdere voltooiing zijner klassieke opvoeding, terug te sturen en zijn beklag in te dienen tot plaats waar het behoort.

Zoo moesten alle schoolopzieners, onderwijzers en ouders van leerlingen, die „Herdersleven“ en dergelijke uitgaven in strijd achten met de „neutraliteit“, huistoe worden gestuurd, met eervol, of ander, emeritaat.

Hiermee is, geloof ik, geen enkele kwestie opgelost. Maar het is toch goed, te weten, wat er op de openbare school tot de ongeoorloofde dingen gerekend wordt.

Over den Middelburgschen Universiteitsdag.

Zoo men weet, heb ik me voorgenomen, wat de geref. pers (voorzoover ik ze lees) over den V. U.-dag schrijft, hier weer te geven. Daarom geef ik hier het woord aan ds Milo van Almelo in het kerkblad, daar verschijnend:

„Was geen gemakkelijke taak, om geheele bevrediging te schenken zoowel aan hen die nu wel graag onmiddellijk korte weten hadden willen maken met de beide professoren, die zich niet met alle conclusies hebben vereenigd (dat kan ook nog wel op een minder beduidend punt vast zitten en behoeft nog niet dadelijk in den ongunstigsten zin te worden opgevat), als aan die anderen die niet ten onrechte opkomen voor de souveriniteit in eigen kring, ook omdat onze Universiteit uitgaat niet van leden van één kerkengroep, doch van leden van onderscheiden kerken.

Professor Ridderbos evenwel, aan wien de verdediging was opgedragen, heeft meesterlijk en overtuigend alle aanvallen afgeslagen.

Curatoren zullen nog nader met de twee hoogleraren spreken, en indien die bespreking niet tot voldoende bevrediging leidt nagaan of hier een oorzaak in ligt om tot behandeling over te gaan.

Hieruit mag dus m.i. afgeleid, dat — indien zulk een hoogleraar inderdaad niet accoord gaat met de uitspraak omtrent het Schriftgezag — het tot afzetting van zulk een professor zal komen.

Wij mogen en willen niet hopen, dat het hiertoe komt, maar moet het, dan zal het ook.

Uitgangspunt bij dit alles is niet gewoest om wien dan ook te sparen, en evenmin om iemand te treffen, doch om heel de kwestie zonder aanzien des persoons eerlijk en zoo objectief mogelijk te behandelen.

Even later:

Mij dunkt zoo: ons Gereformeerde volk kan nu ten volle gerust zijn, de leiding berust in uitnemende handen, er wordt niemand gespaard maar ook niemand overhoord geoordeeld, het sein staat op veilig.

Alweer een recensie.

Dr C. Bouma heeft, niet zonder argumenten, uitgesproken, dat speciaal wat prof. De Zwaan schreef over de Openbaring van Johannes, en in het algemeen over de Schrift, ook den Efezerbrief, niet overeenkomt met de gereformeerde schriftbeschouwing. Die argumenten herhaal ik nu nief.

Vervolgens wijst dr Bouma op een recensie, die dr Geelkerken van deze geschriften gaf. Al hield deze ruimte voor het plaatsen van een vraagteeken, hier en daar, niettemin begroette hij prof. De Zwaan's studie als „bijbelverklaring van den eersten rang“. Dr Bouma gaat nu vragen, wat dr Geelkerken zelf zegt van de Schrift:

Als we nu echter vragen gaan, hoe Dr Geelkerken denkt over de Schrift, is 't eerste, wat terstond opvalt, de begripsverwarring, die ook hier Dr Geelkerken gevangen houdt. Men leze slechts den langen zin over Gen. 2 en 3. Natuurlijk het deel der Heilige Schrift, dat hij sedert Assen telkens onmiddellijk bij de hand heeft.

In dien zin schrijft hij nu even de aanleiding tot zijn kerkelijke behandeling, geëindigd met de droeve geschiedenis van zijn afzetting. Die aanleiding was volgens hem, dat de vraag niet geoorloofd is, wat het in Gen. 2 en 3 allereerst voor de oorspronkelijke lezers heeft betekend.

Maar wie ter wereld heeft aan Dr Geelkerken ooit gezegd, dat men deze vraag niet mag stellen? Is dat in de kerkelijke vergaderingen, die zijn geval behandelden, tot de Synode van Assen toe, ooit door één dier vergaderingen tot hem gezegd?

En het Gereformeerde standpunt, te Assen kloek en klaar beleden, wordt door Geelkerken omschreven als het met totale verwaarloozing van het cultuurmilieu tusschen toen en thans doen alsof de Heilige Schrift uitsluitend door en voor Nederlanders, leden der Gereformeerde Kerken der twintigste eeuw is te boek gesteld.

Voor lezers van „Woord en Geest“ zal deze zin weer hebben moeten dienen als „stille polemiek“ tegen de Gereformeerde Kerken en haar Synodes in Assen en Groningen. Opdat ze met stille verhazing tot zichzelf zouden zeggen, hoe onrechtvaardig de behandeling en de eindelijk afzetting van Geelkerken toch wel is geweest.

Misschien leest deze of gene der lezers ook „Woord en Geest“. Laat ik daarom even als tusschen de regels opmerken, dat Dr Geelkerken in dezen zin van zijn recensie de geschiedenis totaal onjuist heeft voorgesteld en van het Gereformeerde standpunt niets anders dan een caricatuur heeft gemaakt.

Vragen, wat de eerste lezers in een bepaald gedeelte der Heilige Schrift hebben gelezen en wat het voor hen heeft beteekend, en letten op het verschil in cultuurmilieu — dat is juist goed Geref.